

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ У СУБОТИЦИ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<ol style="list-style-type: none">1. Датум и орган који је именовao комисију 23.04.2015. Наставно-научно веће Економског факултета у Суботици, Универзитета у Новом Саду2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:<ol style="list-style-type: none">1) Проф. др Љубица Гајић, редовни професор у пензији, ужа научна област: Рачуноводство, анализа и ревизија, избор у звање 2008., Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у Суботици;2) Проф. др Љиљана Дмитровић Шапоња, редовни професор, ужа научна област: Рачуноводство, анализа и ревизија, избор у звање 2001., Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у Суботици;3) Проф. др Ђерђи Петкович, редовни професор, ужа научна област: Рачуноводство, анализа и ревизија, избор у звање 2004., Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у Суботици;4) Проф. др Благоје Новићевић, редовни професор, ужа научна област: Пословне финансије, рачуноводство и ревизија, избор у звање 2000., Универзитет у Нишу, Економски факултет у Нишу;5) Проф. др Радојко Лукић, редовни професор, ужа научна област: Рачуноводство и пословне финансије, избор у звање: 2003., Универзитет у Београду, Економски факултет у Београду.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none">1. Име, име једног родитеља, презиме: Ивана (Стјепан) Медвед2. Датум рођења, општина, држава: 20. октобар 1981. године, Сомбор, Република Србија3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Кандидат је у складу са новим законским одредбама из области високог образовања (2008. године) са студијског програма магистарских студија из области Рачуноводство и ревизије уписан на докторске студије на Економском факултету у Суботици4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2008. година, Студијски програм: Менаџмент и бизнис;

Модул: Пословне финансије, рачуноводство и ревизија

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: -

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

**УНАПРЕЂЕЊЕ СЕГМЕНТНОГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА
САВРЕМЕНИМ ПРИСТУПИМА ОБРАЧУНА ТРОШКОВА**

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графика и сл.

Докторска дисертација Иване Медвед „Унапређење сегментног финансијског извештавања савременим приступима обрачуна трошкова“ написана је на укупно 217 страница А4 формата основног текста дисертације и структурирана је кроз увод, 6 поглавља и закључак.

Испред основног текста, дисертација садржи насловну страну, кључну документацијску информацију (образац 5а) на српском и енглеском језику, садржај и апстракт на српском и енглеском језику. Након основног текста дисертације су списак слика и табела и списак коришћене литературе.

У дисертацији се налази 60 слика, 44 табеле и 155 референци.

Садржај докторске дисертације обухвата следеће:

Увод (стр. 1-6),

Поглавље 1: Информативне могућности сегментног финансијског извештавања у савременим условима пословања (стр. 7-32),

Поглавље 2: Нормативни оквир и компаративни преглед финансијског извештавања по сегментима пословања у домаћим и међународним оквирима (стр. 33-76),

Поглавље 3: Обрачун трошкова као информативна основа финансијског извештавања по сегментима пословања (стр. 77-117),

Поглавље 4: Обрачун трошкова у функцији екстерног и интерног финансијског извештавања по сегментима пословања (стр. 118-150),

Поглавље 5: Ефекти примене различитих система обрачуна трошкова на финансијске извештаје сегмената пословања (стр. 151-197),

Поглавље 6: Правци развоја обрачуна трошкова у функцији унапређења финансијског извештавања по сегментима пословања (стр. 198-213),

Закључак: (стр. 214-217),

Списак слика и табела (стр. 218-220),

Списак коришћене литературе (стр. 221-228).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

УВОД

У уводном делу докторске дисертације је образложена актуелност, потреба и значај изучавања предмета истраживања докторске дисертације. Уз истакнути предмет истраживања, указано је на основне циљеве истраживања и хипотезу која се у раду тестира кроз адекватно изграђен садржај истраживања. Истакнути су, посматрано са теоријског и практичног аспекта истраживања и извођења закључака, различити

теоријски и практични приступи и проблематици докторске дисертације примерени одабрани методи истраживања. *(Позитивно се оцењује)*

ПРВО ПОГЛАВЉЕ

У првом поглављу истакнута је актуелност сегментног финансијског извештавања у савременим условима пословања, истичући полазне основе децентралистичког финансијског извештавања. У овом поглављу су проучене предности и недостаци дивизионализације, различитих модела организационих структура, различитих рачуноводствених подручја одговорности. Обрађена је проблематика мерења успешности подручја одговорности. *(Позитивно се оцењује)*

ДРУГО ПОГЛАВЉЕ

У другом поглављу дисертације размотрено је и тумачено успостављање и функционисање законске, професионалне и интерне регулативе финансијског извештавања по сегментима пословања. Теоријски и практично су истраживани захтеви, предности и недостаци професионалне рачуноводствене регулативе и међународне хармонизације и конвергенције. Методолошки је представљено тестирање сегмената пословања о којима се извештава. *(Позитивно се оцењује)*

ТРЕЋЕ ПОГЛАВЉЕ

Обрачун трошкова као информативна подршка финансијском извештавању по сегментима пословања предмет је трећег поглавља рада. Уз суштину, циљеви и елементи успостављања и функционисања обрачуна трошкова, посебно се истражују и анализирају традиционални и савремени системи обрачуна трошкова кроз доступну међународну и домаћу литературу. Од савремених приступа управљања и обрачуна трошкова, у раду посебно су истражени систем обрачуна трошкова по активностима, обрачун по циљним трошковима, Каизен обрачун, обрачун по фазама животног циклуса производа и обрачун трошкова ланца вредности. Преглед настанка и значаја различитих савремених система обрачуна трошкова, теоријски је заокружен сагледавањем њиховог значаја за финансијско извештавање по сегментима пословања. *(Позитивно се оцењује)*

ЧЕТВРТО ПОГЛАВЉЕ

Предмет четвртог дела докторске дисертације је теоријски и практичан приступ изучавања екстерног и интерног сегментног финансијског извештавања кроз значај обелодањивања информација о сегментима пословања, али и значаја обезбеђивања информација о сегментима пословања од стране обрачуна трошкова. Представљен је значај обрачуна трошкова у обезбеђивању информативне подршке квантитативним обелодањивањима о сегментима пословања. Екстерна обелодањивања о сегментима пословања надовезују се на основне финансијске извештаје – биланс стања, биланс успеха, извештај о токовима готовине и извештај о променама на капиталу, као саставни или издвојени део Напомена уз званичне финансијске извештаје неког привредног субјекта. Профитни и инвестициони центри су сегменти пословања о којима се може екстерно извештавати, а сви ужи организациони делови привредног субјекта могу бити сегменти пословања о којима се интерно извештава. Ефикасно функционисање и квалитетно екстерно и интерно

сегментно финансијско извештавање проучени су кроз детерминанте, инструменте и елементе који опредељују организацију финансијског и управљачког рачуноводства, а самим тим и обрачуна трошкова сегмената пословања. Посебно су разматрани пословни и финансијски односи између сегмената пословања привредног субјекта посматрано кроз матрицу кретања учинака, калкулације цене коштања и формирања прикладних трансферних цена у складу са условима пословања и циљевима који се желе постићи у привредном субјекту. ***(Позитивно се оцењује)***

ПЕТО ПОГЛАВЉЕ

У петом поглављу докторске дисертације је разматрана сврха и ефекти примене одабраних система обрачуна трошкова, полазећи од њиховог претпостављеног значаја, за потребе унапређења сегментног финансијског извештавања. Преглед значаја и ефеката примене основних традиционалних и савремених система обрачуна трошкова, учињен је уз уважавање основних циљева обрачуна трошкова. Усмеравањем пажње на значај и ефекте примене савремених система обрачуна трошкова за сегментно финансијско извештавање, истакнут је посебно значај унапређења интерног сегментног финансијског извештавања и то како за потребе краткорочног пословног одлучивања, тако и за интерно планирање и контролу. Ефекти примене савремених система обрачуна трошкова на сегментно финансијско извештавање су потенцијално прецизнија цена коштања учинака, откривање могућности остварења уштеда у трошковима, побољшање одређених финансијских перформанси пословања и могућности постизања и одржавања трајних конкурентских предности. Могућности примене и ефекти примене савремених система обрачуна трошкова истражени су кроз проучавање студије случаја привредних субјеката и упоређени са ефектима примене система обрачуна по стварним трошковима. ***(Позитивно се оцењује)***

ШЕСТО ПОГЛАВЉЕ

Шесто поглавље докторске дисертације односи се на правце развоја обрачуна трошкова у функцији унапређења финансијског извештавања по сегментима пословања, те пружа предлоге за побољшање финансијског извештавања по сегментима пословања у условима домаће привредне праксе. Имплементација савремених приступа обрачуна трошкова у функцији унапређења финансијског извештавања по сегментима пословања, теоријски и практично употпуњена је предложеним регресионим моделом за мерење унапређења сегментног финансијског извештавања. ***(Позитивно се оцењује)***

ЗАКЉУЧАК

У закључном делу докторске дисертације су образложени резултати који потврђују основну хипотезу научног истраживања и указују на могућности унапређења екстерног и интерног сегментног финансијског извештавања. Резултати квантитативног и квалитативног истраживања су јасно исказани, у складу са дефинисаним предметом, циљем и хипотезом истраживања. Посебну вредност дисертације представља оцена примене сегментног финансијског извештавања у Републици Србији, што, између осталог, указује и на нова питања, дилеме и

могућност будућих теоријских и емпиријских изучавања разматране проблематике. *(Позитивно се оцењује)*

СПИСАК СЛИКА И ТАБЕЛА

Списак слика и табела садржи 60 слика и 44 табеле, које су у дисертацији коришћене и образложене. Списак садржи нумерацију, назив и страну на којој се слика или табела налази у основном тексту дисертације. *(Позитивно се оцењује)*

СПИСАК КОРИШЋЕНЕ ЛИТЕРАТУРЕ

Списак коришћене литературе садржи 155 референци иностраних и домаћих аутора из области сегментног финансијског извештавања, обрачуна трошкова, управљачког рачуноводства и уопште са подручја рачуноводствене функције. Коришћена литература садржи, углавном, научне радове објављене у међународним и домаћим часописима. Литература наведена у списку коришћене литературе у докторској дисертацији је консултована и коректно наведена у изворима основног текста дисертације. *(Позитивно се оцењује)*

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

- 1) **Ивана Медвед**, „Функције и значај рачуноводствених центара одговорности” (Function and Importance of Accounting Responsibility Centers) стручни чланак, часопис Рачуноводство бр. 9-10, ISSN 1450-6114, стр.56-68, Савез рачуновођа и ревизора Србије, 2014. год;
- 2) **Ивана Медвед**, мр Сунчица Милутиновић, „Importance of Financial Performance Measuring in Divisions”, (Значај мерења финансијских перформанси у дивизијама) часопис Анали Економског факултета у Суботици, стр. 83-94, Vol. 48, UDK 330, ISSN 0350-2120, Економски факултет, Суботица, 2012.год;
- 3) Проф. др Љубица Гајић, **Ивана Медвед**, „Financial segment reporting in the function of building a motivation and rewarding system” (Финансијско сегментно извештавање у функцији изградње система мотивације и награђивања), часопис: Business and Economic Horizons, Praha ISSN: 1804-1205, Vol. 2, No. 2, стр. 67-74, издавач: ВЕН Business and Economic Horizons, Prague Development Center, 2010. год;
- 4) Проф. др Љубица Гајић, **Ивана Медвед**, „Матрица кретања учинака у функцији међуобрачуна сегмената предузећа“ (Matrix of Output Moving in Function of Calculation Between Company's Segments), UDK 338.5; 657.47, часопис Анали Економског факултета у Суботици бр. 24, ISSN: 0350-2120, стр. 145-154, Економски факултет, Суботица, 2010. год;
- 5) Проф. др Љубица Гајић, **Ивана Медвед**, „Functions and Importance of Segment

Reporting in an Agricultural Company“ (Функције и значај сегментног извештавања у пољопривредном предузећу), Међународни научни скуп: 4th International Congress „Aspects and Vision of Applied Economics and Informatics”, зборник радова: Book of Proceedings, ISBN 978-963-9732-83-4, стр. 623 – 628, издавач: Faculty of Agricultural Economics and Rural Development, University of Debrecen, Debrecen, Hungary, 2009. год;

- б) **Ивана Медвед**, „Обрачун трошкова по активностима” (Activity-Based Costing) прегледни научни чланак, часопис Анали Економског факултета у Суботици бр. 18, ISSN 0350-2120, стр.141-149, Економски факултет, Суботица, 2007. год;

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Теоријска и емпиријска истраживања, компарације и закључивања извршена за потребе докторске дисертације и њихову применљивост у међународној и домаћој привредној пракси за потребе унапређења сегментног финансијског извештавања, указују да је кандидаткиња Ивана Медвед пружила значајан научни допринос у области изучавања и унапређења сегментног финансијског извештавања. Изведеним емпиријским истраживањима потврђена је основна хипотеза дисертације да се применом савремених система обрачуна трошкова унапређује сегментно финансијско извештавање. Проблематика сегментног финансијског извештавања је коректно теоријски и емпиријски разматрана уз следећа уважавања:

а) посебно је изучавано екстерно и интерно сегментно финансијско извештавање,
б) критички је приступљено предностима и недостацима савремених приступа обрачуна трошкова и њиховим могућностима за примену у зависности од екстерног или интерног аспекта посматрања сегментног финансијског извештавања, и

в) реално је сагледана данашња ситуација сегментног финансијског извештавања у Републици Србији и ограничења применљивости општег модела унапређења сегментног финансијског извештавања, али и отворена питања за додатна теоријска и емпиријска истраживања проблематике у домаћој привредној пракси.

Теоријским и практичним истраживањима је потврђена информативна моћ савремених приступа управљања и обрачуна трошкова у односу на финансијско извештавање по сегментима пословања уз примену савремених метода и поступака обрачуна трошкова у обухвату предмета обрачуна трошкова, што доприноси повећању исказне моћи финансијских извештаја сегмената пословања.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Докторска дисертација према предмету истраживања, истраживачким циљевима и хипотези истраживања, потпуно јасно пружа одговоре, тумачења и предлоге који су разумљиви, прецизни и методолошки доследно изведени и разјашњени, па се докторска дисертација **оцењује позитивно** у погледу начина приказа и тумачења резултата истраживања. Дисертација је написана на разумљив начин, у складу са програмом истраживања како је у пријави дефинисано. Интерпретација резултата истраживања дата је на нивоу стандарда за докторске радове.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Дисертација је израђена у потпуности у складу са образложењем у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи све битне елементе: наслов, садржај, структуру, циљ, предмет, постављену хипотезу и методологију пријављеног истраживања.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Докторска дисертација кандидата Иване Медвед представља оригиналан научни допринос аутора теорији и пракси сегментног финансијског извештавања. Кандидаткиња је кроз приказ настанка, развоја, значаја и примене сегментног финансијског извештавања у међународној и домаћој привредној пракси указала на теоријске, практичне и методолошке могућности унапређења сегментног финансијског извештавања користећи нове и до сада некоришћене приступе овој проблематици. У питању је одабир и примена досадашњих открића из области савремених приступа обрачуна трошкова за потребе унапређења сегментног финансијског извештавања, које је кандидаткиња пажљиво и оригинално применила у свом научном истраживању, што је резултирало научним доприносом дисертације, кроз следеће аспекте посматрања:

- 1) теоријско и практично проучавање екстерног обелодањивања информација о сегментима пословања које менаџмент сматра важним за руковођење ентитетом;
- 2) проучавање значаја информативне подршке обрачуна трошкова екстерним обелодањивањима, углавном, квантитативних информација о сегментима пословања, односно, обелодањивањима информација о профитним и инвестиционим центрима;
- 3) теоријско и практично проучавање интерног финансијског извештавања о сегментима пословања са посебним истицањем информативне подршке обрачуна трошкова;
- 4) методолошки приказ примене савремених система обрачуна трошкова и њиховог доприноса интерном финансијском извештавању по трошковним, профитним и инвестиционим центрима;
- 5) емпиријско истраживање на територији Републике Србије, са намером да се, први пут у домаћој привредној пракси изведе преглед присутности сегментног финансијског извештавања у привредним друштвима;
- 6) израда општег регресионог модела за мерење унапређења сегментног финансијског извештавања, који укључује могућност коришћења савремених система обрачуна трошкова за потребе обелодањивања информација по сегментима пословања; и
- 7) значајнија примена савремених приступа управљању и обрачуна трошкова, нарочито у условима домаће привредне праксе, допринеће повећању исказне моћи финансијских извештаја сегмената пословања.

Докторска дисертација обједињује теоријски и практични значај изучавања и унапређења финансијског извештавања по сегментима пословања, и уз критички осврт на досадашња доступна решења, указује на могуће правце развоја ове проблематике и њен значај у савременим условима пословања. Теоријским и практичним истраживањима је потврђена информативна моћ савремених приступа управљања и обрачуна трошкова као подршка финансијском извештавању по сегментима пословања.

Докторска дисертација представља оригиналан допринос науци. У дисертацији је извршено истраживање свих битних елемената од значаја за квалитет и информациону способност финансијских извештаја по сегментима пословања, компаративно са финансијским извештавањем у свету, и указано је на потребу и значај хармонизације са финансијским извештавањем у међународним оквирима.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
У докторској дисертацији, као научно истраживачки раду, нису уочени недостатци такве природе да би умањили квалитет рада и који би имали утицај на резултате истраживања и коначну оцену рада.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

Предлаже се Наставно научно већу Економског факултета у Суботици да прихвати позитиван извештај о оцени докторске дисертације Иване Медвед под насловом «Унапређење сегментног финансијског извештавања савременим приступима обрачуна трошкова» и одобри јавну одбрану пред комисијом која је рад оценила.

Суботица-Београд-Ниш
24.04. 2015.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Љубица Гајић, редовни професор,
Економски факултет у Суботици, Универзитет у Новом Саду

Проф. др Љиљана Дмитривић Шапоња, редовни професор,
Економски факултет у Суботици, Универзитет у Новом Саду

Проф. др Ђерђи Петкович, редовни професор,
Економски факултет у Суботици, Универзитет у Новом Саду

Проф. др Благоје Новићевић, редовни професор,
Економски факултет у Нишу, Универзитет у Нишу

Проф. др Радојко Лукић, редовни професор,
Економски факултет у Београду, Универзитет у Београду